

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

Obsah

1	Účel a oblast platnosti dokumentu	3
2	Pojmy a zkratky	3
3	Odpovědnosti a pravomoci	3
3.1	Statut a vedení ÚSL	4
3.2	Zaměření činnosti Ústavu soudního lékařství 1. LF UK a VFN a jeho laboratoří	4
3.3	Laboratoře ÚSL a předmět jejich činnosti	5
3.4	Systém kontroly kvality, správná laboratorní praxe, stav a akreditace	6
3.5	Obecné zásady laboratoří ÚSL na ochranu osobních údajů pacienta	7
3.6	Spektrum a popis služeb	7
4	Postup (popis činností)	7
4.1	Základní metody zpracování materiálu	7
4.1.1	Histologická a histochemická laboratoř	7
4.1.2	Toxikologická laboratoř	7
4.1.3	Doba odezvy laboratoří úsl	8
4.1.4	Vyšetřování vzorků úsl v laboratořích mimo vfn	8
5	Odběr a transport biologického materiálu	8
5.1	Požadavky na odběr, transport a zacházení se vzorky dodávané k vyšetření do laboratoří ÚSL	8
5.1.1	Obecné požadavky na transport materiálu do laboratoří ÚSL	8
5.2	Žádanky (požadované /průvodní/ listy)	9
5.3	Označování vzorků odesílaných do laboratoře	10
5.4	Zacházení se vzorkem v době mezi odběrem a přijetím vzorku do laboratoře	10
6	Přeanalytické procesy v laboratoři	10
6.1	Příjem vzorků a žádanek, urgentní vzorky	10

Zpracovatel:

Dana Klinderová, vedoucí laborant

Účinnost dokumentu od:

05.01.2026

Schválil:

MUDr. Pavel Toupalík, Ph.D, přednosta

Garant:

MUDr. Leona Karásková, primář

První vydání dne:

01.06.2012

Dne:

02.01.2026

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

6.2	Kritéria pro přijetí nebo odmítnutí vzorků.....	11
6.3	Manipulace a skladování vzorků před analýzou	11
7	Analytické procesy v laboratoři	11
7.1	Analýza vzorků	11
8	Postanalytické procesy v laboratoři	12
8.1	Vydávání výsledků, jejich forma, dostupnost a komunikace s laboratoří.....	12
8.2	Hlášení kritických hodnot.....	12
8.3	Opravy vydaných výsledkových zpráv.....	12
8.4	Konzultační činnost	13
9	Řízení kvality.....	13
9.1	Odpovědnosti.....	13
10	Thanatologický provoz	13
11	Vznikající dokumenty a údaje	14
12	Související dokumenty	14
13	Přílohy	14

Kompletně přepracovaná verze.

Zpracovatel:

Dana Klinderová, vedoucí laborant

Garant:

MUDr. Leona Karásková, primář

Účinnost dokumentu od:

05.01.2026

První vydání dne:

01.06.2012

Schválil:

MUDr. Pavel Toupalík, Ph.D, přednosta

Dne:

02.01.2026

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

1 Účel a oblast platnosti dokumentu

Laboratorní příručka obsahuje kompletní informace o nabídce služeb laboratoře [ÚSL 1. LF UK a VFN](#), o prováděných laboratorních činnostech. Poskytuje základní informace o správném odběru biologického materiálu, o zacházení s materiálem před a po provedení vyšetření. V dokumentu jsou definovány postupy pro řízení kvality.

Laboratorní příručka je závazná pro všechny pracovníky [ÚSL 1. LF UK a VFN](#)

2 Pojmy a zkratky

EHK	Externí hodnocení kvality
IKK	Interní hodnocení kvality
ÚSL	Ústav soudního lékařství 1. LF UK a VFN
ÚKST	Ústav klinické a soudní toxikologie 1. LF UK a VFN
ÚP	Ústav patologie
VFN	Všeobecná fakultní nemocnice v Praze
PČR	Policie České republiky
RD	řídící dokumentace VFN
BM	biologický materiál
FONS	databáze zemřelých ÚSL
PP	pracovní postup
Č.p.p.	číslo pitevního protokolu
RČ	rodné číslo
NS	nákladové středisko oddělení
F	formulář
LPZ	List o prohlídce zemřelého
GC	plynová chromatografie
GC/MS	plynová chromatografie s hmotnostní spektrometrií
OS	odborná společnost
MP	metodický pokyn pro postup při laboratorním stanovení alkoholu v krvi (věstník MZ)
NASKL	Národní autorizační středisko pro klinické laboratoře při České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně
SAK	Spojená akreditační komise

3 Odpovědnosti a pravomoci

Vedoucí laboratoře (oddělení):

- odpovídá za dodržování Laboratorní příručky,
- odpovídá za odbornost provozu laboratoře a poskytovaných služeb,
- odpovídá za administrativní dohled řízení programů kvality,
- provádí průběžnou kontrolu provozu laboratoře.

Pověřený pracovník (definováno v pracovní náplni):

- odpovídá za uvolňování výsledků vyšetření,
- odpovídá za interpretaci výsledků vyšetření.

VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2 | www.vfn.cz, <http://intranet.vfn.cz>

Ústav soudního lékařství 1. LF UK a VFN

Studničkova 4, 128 21 Praha 2

Směrnice | SM-USL-02 | strana 4 z 14 | verze 10

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

Všichni zaměstnanci oddělení jsou povinni dodržovat postupy definované v Laboratorní příručce [ÚSL 1. LF UK a VFN](#).

3.1 STATUT A VEDENÍ ÚSL

PŘEDNOSTA ÚSL:

tel.:

e-mail:

sekretariát přednosty ústavu:

MUDr. Pavel Toupalík Ph.D.

22496 8621

pavel.toupalik@vfn.cz

22496 8615

PRIMÁŘ ÚSL:

tel.:

e-mail:

sekretariát primáře ústavu:

MUDr. Leona Karásková

22496 8610

leona.karaskova@vfn.cz

22496 8612

VEDOUcí LABORANT ÚSL:

tel.:

e-mail:

Dana Klinderová

22496 8613

dana.klinderova@vfn.cz

3.2 ZAMĚŘENÍ ČINNOSTI ÚSTAVU SOUDNÍHO LÉKAŘSTVÍ 1. LF UK A VFN A JEHO LABORATOŘÍ

Ústav soudního lékařství 1.LF UK a VFN (ÚSL) je poskytovatelem zdravotních služeb v samostatném oboru soudní lékařství, který provádí zdravotní pitvy:

- osob zemřelých mimo zdravotnická zařízení;
- zemřelých osob ve věci podezření na nesprávný postup při výkonu zdravotnických služeb;
- osob zemřelých ve zdravotnických zařízeních v souvislosti se zevně působícím násilím (např. úmrtí po dopravní nehodě, otravě, úrazu, v souvislosti s napadením druhou osobou aj.);
- osob zemřelých ve vazbě či při výkonu trestu.

Pracoviště je zcela komplexním a konsiliárním pracoviště VFN v oboru soudní lékařství. Ročně provádí až 1300 pitev osob zemřelých náhlou či násilnou smrtí.

Pokrývá posudkovou činnost pro Policii ČR a jiné orgány činné v trestním řízení na území hl. m. Prahy a ve Středočeském kraji. Zajišťuje nekroptická vyšetření klasickými histologickými metodami, ale i pomocí speciálních metod imunohistochemie. Dále se ústav zaměřuje na výzkum vitální reakce poranění, forenzní neuropatologii, onemocnění srdce a cév. Portfolio imunohistochemických metod se rozšiřuje, stejně jako spolupráce s kolegy z jiných pracovišť (např. IKEM, FN Hradec Králové aj.).

Ústav se v neposlední řadě zabývá diagnostikou postmorfologických změn u osob závislých na omamných a psychotropních látkách.

ÚSL se mimo svou rutinní diagnostickou a znaleckou činnost věnuje i výuce pre- i postgraduálních studentů 1. LF UK, pořádá doškolovací kurzy IPVZ. Pracovníci ÚSL se průběžně aktivně zapojují do výzkumné a přednáškové činnosti - např. pro PČR, ZZS, Právnickou fakultu UK, VŠCHT, Vysokou školu Ambis. Čtyřikrát ročně pořádá odborně zaměřené semináře ve spolupráci s 1.LF UK.

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

3.3 LABORATOŘE ÚSL A PŘEDMĚT JEJICH ČINNOSTI

ÚSL je rozděleno na tyto laboratorní úseky:

název laboratoře	Histologická laboratoř
popis činnosti	Laboratoř zajišťuje příjem a zpracování nekroptického materiálu. Provádí základní i speciální barvení histologických preparátů. Dále provádí kryostatové excize barvené na tuk (průkaz tukové embolie), průkaz křemičitých schránek řas rozsivek v tekutině z plic a ve vnitřních orgánech (smrt utopením), průkaz hemosiderinu a hematoidinu (hodnocení stáří poranění).
adresa	Studničkova 4, Praha 2
umístění	ÚSL, 2. patro
kontakt	22496 8602
vedoucí laboratoře	MUDr. Jana Šimková
zástupce	vedoucím laboratoře předem určený pracovník

název laboratoře	Imunohistochemická laboratoř
popis činnosti	Laboratoř pro forenzní účely prokazuje metalizaci kovu (poranění elektrickým proudem). Dále provádí řadu imunohistochemických vyšetření dle požadavků lékařů.
adresa	Studničkova 4, Praha 2
umístění	ÚSL, 2. patro
kontakt	22496 8609
vedoucí laboratoře	MUDr. Jana Šimková
zástupce	vedoucím laboratoře předem určený pracovník

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

název laboratoře	Toxikologická laboratoř
popis činnosti	Laboratoř se primárně zaměřuje na stanovení alkoholu v krvi u živých i zemřelých, plynovou chromatografií – stanovuje těkavé látky, prokazuje oxid uhelnatý při podezření na otravu touto noxou, stanovuje léčiva a drogy v biologickém materiálu, pro potřeby Policie ČR je vyšetřována krev na alkohol u živých osob.
adresa	Studničkova 4, Praha 2
umístění	ÚSL, 3. patro
kontakt	22496 8616; 22496 8620
vedoucí laboratoře	Ing. Jaroslav Zikmund
zástupce	vedoucím laboratoře předem určený pracovník

3.4 SYSTÉM KONTROLY KVALITY, SPRÁVNÁ LABORATORNÍ PRAXE, STAV A AKREDITACE

V laboratořích ÚSL se uplatňují systémy interní a externí kontroly kvality. Systém interních a kontrolních auditů nadřízené organizace je popsán v *Příručce kvality RD-USL-04*.

Toxikologická laboratoř ÚSL je akreditovaná podle ČSN EN ISO 15189:2013 v rozsahu daném přílohou k osvědčení. Dozorovým orgánem je Národní autorizační středisko pro klinické laboratoře při České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně (dále jen **NASKL**). Současně je ve VFN platná akreditace podle standardů spojené akreditační komise (dále jen **SAK**).

Histologická laboratoř ÚSL provádí kontrolu kvality zhotovených preparátů u náhodně vybraných případů; jedná se o zpravidla 10 % námatkově vybraných preparátů. K porovnání slouží vzorová skla. Kontrolu provádí vedoucí laboratoře nebo jím předem určený zástupce. O kontrole a jejím výsledku, případné neshodě a nápravném opatření je veden záznam v knize vzorků. Frekvence hodnocení kvality zhotovených preparátů je stanovena na minimálně jednu kontrolu za měsíc.

Histochemická laboratoř ÚSL provádí kontrolu zhotovených preparátů přidáním kontrolního vzorku do každého běhu analyzátoru; dále porovnáním deklarovaných nálezů výrobce pro dané vyšetření. Kontrolu provádí vedoucí laboratoře nebo jím předem určený zástupce. O kontrole a jejím výsledku, případné neshodě a nápravném opatření je veden záznam. Frekvence hodnocení kvality zhotovených preparátů je stanovena po každém provedeném vyšetření.

Thanatologický provoz ÚSL a jeho kvalita je kontrolována denně při vizitách prováděných primářem ústavu nebo jím zvoleným zástupcem. Dále v rámci organizace systémem pravidelných auditů dle [SM-VFN-24](#). Kritéria, plán auditů VFN a zápisy jsou k dispozici na intranetu VFN.

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

3.5 OBECNÉ ZÁSADY LABORATOŘÍ ÚSL NA OCHRANU OSOBNÍCH ÚDAJŮ PACIENTA

Pro všechny zaměstnance, přicházející jakýmkoliv způsobem do styku s osobními údaji pacientů/ klientů, platí povinnost dodržovat **mlčenlivost** vůči všem osobám, a to i po skončení pracovního poměru v souladu se směrnicí [SM-VFN-33](#).

3.6 SPEKTRUM A POPIS SLUŽEB

Aktuální seznam prováděných vyšetření je dostupný na adrese laboratore.vfn.cz.

Pracovní postupy prováděných vyšetření jsou dostupné na dokumentačním portále ÚSL.

4 Postup (popis činností)

- provádění pitev (thanatologický provoz),
- zpracování autoptické tkáně standardní histologickou technikou,
- detekce různých tkáňových komponent základními, speciálními barvicími metodami a impregnačními postupy,
- imunohistochemická vyšetření,
- toxikologická vyšetření na stanovení ethanolu, těkavých látek, OPL, COHb

4.1 ZÁKLADNÍ METODY ZPRACOVÁNÍ MATERIÁLU

4.1.1 Histologická a histochemická laboratoř

- zpracování autoptického materiálu do parafinových tkáňových bloků a následně preparátů,
- zpracování autoptického materiálu na kryostatu,
- zpracování autoptického materiálu k průkazu křemičitých schránek řas rozsivek,
- histologické základní a speciální barvení-základním vyšetřením je barvení na hematoxylin-eosin; ostatní speciální barvení jsou indikována dle potřeb lékařem; seznam všech používaných barvení používaných v laboratořích ÚSL je uvede [na stránkách ÚSL](#),
- imunohistochemické metody-speciální laboratorní metoda využívající detekci tkáňových antigenů pomocí specifických protilátek, kdy výsledná pozitivní vazba je znázorněna barevným produktem; jedná se o plně automatizovanou standardizovanou metodu; seznam všech používaných protilátek k lokalizaci a vizualizaci tkáňových antigenů používaných v laboratořích ÚSL je uveden [na stránkách ÚSL](#).

4.1.2 Toxikologická laboratoř

- zpracování autoptického materiálu na stanovení ethanolu a těkavých látek,
- zpracování biologického materiálu od živých osob (pro potřeby PČR a samoplátců) na stanovení ethanolu a těkavých látek,
- zpracování autoptického materiálu na OPL,
- zpracování autoptického materiálu na COHb,
- podrobný seznam toxikologických vyšetření, používaný v laboratořích ÚSL je uveden [na stránkách ÚSL](#).

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

4.1.3 Doba odezvy laboratoří úsl

- **základní nekroptické vyšetření** – 10 dnů, v případě použití speciálních metod se doba adekvátně prodlužuje (v tomto případě laboratoř žadateli sdělí předběžný nález).
- **imunohistochemické vyšetření** – 10 dnů, v případě použití dalších speciálních metod či opakování vyšetření se doba adekvátně prodlužuje (v tomto případě laboratoř žadateli sdělí předběžný nález).
- **toxikologické vyšetření** – 10 dnů, v případě použití dalších speciálních metod či opakování vyšetření se doba adekvátně prodlužuje (v tomto případě laboratoř žadateli sdělí předběžný nález).

4.1.4 Vyšetřování vzorků úsl v laboratořích mimo vfn

- doba odezvy externích laboratořích je přímo odvislá na jejich interních standardech postupu

5 Odběr a transport biologického materiálu

Základní manipulace a transport vzorků je prováděn v souladu s [PP-VFN-057](#)

Manipulace a transport vzorků biologického materiálu do laboratoří.

5.1 POŽADAVKY NA ODBĚR, TRANSPORT A ZACHÁZENÍ SE VZORKY DODÁVANÉ K VYŠETŘENÍ DO LABORATOŘÍ ÚSL

5.1.1 Obecné požadavky na transport materiálu do laboratoří ÚSL

- **Histologická a histochemická laboratoř**

Materiál z pitevního provozu musí být bezodkladně vložen do fixačního média (10 % pufrovaného formalínu) aby nedošlo k degradaci/ autolýze tkáně. Tkáň musí být ponořena v dostatečném množství roztoku, tj. 10 – 20násobek objemu bez stlačení tkáně (tkáň musí v roztoku plavat). Optimální doba fixace je 12 – 24 hodin. Do zpracování a po zpracování se fixovaná tkáň ukládá do odvětrávaných skříní v prostorách pitevních sálů.

V případě nativní nefixované tkáně musí o tomto odběru neprodleně členové týmu na pitevním sále uvědomit pracovníky laboratoře, kteří vzorek okamžitě přeberou a dopraví do laboratoře k dalšímu zpracování, případně zamrazení při – 20°C v mrazáku v laboratoři.

Tekutinu k průkazu křemičitých schránek řas rozsivek, řádně označenou, laboratoř přebere a uloží do lednice (2-8°C) v laboratoři.

Vzorky odebírá lékař, nebo pitevní laborant, dle pokynů lékaře v průběhu pitvy. Administrativní pracovnice provádějící zápis na pitevně zaznamená druh a množství odebraných vzorků do průvodního listu, připraví identifikační štítky na odběrové nádoby a žádanky, které vyplní pitvu provádějící lékař. Dále neprodleně po výše uvedených úkonech informuje laboratoř.

Konkrétní požadavky na odběr, odběrové nádoby, množství materiálu, časy, a zpracování vzorku je k náhledu na stránkách ÚSL v příslušných SOP a PP pro danou metodu.

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

• Toxikologická laboratoř

Materiál z pitevního provozu v příslušném doporučeném množství musí být bezodkladně dopraven do laboratoře toxikologie. Při odběru BM je vhodná konzultace lékaře s toxikologem.

Vzorky odebírá lékař, nebo pitevní laborant, dle pokynů lékaře v průběhu pitvy. Administrativní pracovníce provádějící zápis na pitevně zaznamená druh a množství odebraných vzorků do průvodního listu, připraví identifikační štítky na odběrové nádoby a žádanky, které vyplní pitvu provádějící lékař. Dále neprodleně po výše uvedených úkonech informuje laboratoř. Laborantka je povinna materiál pečlivě zkontrolovat a zapsat.

Materiál se zpravidla uchovává do zpracování a po zpracování v uzamčené lednici (2-8°C) v laboratoři toxikologie.

Materiál do toxikologické laboratoře dodaný externě je povinna laborantka pečlivě zkontrolovat, zapsat a uložit do zpracování a po zpracování v uzamčené lednici (2-8°C) v laboratoři toxikologie.

Konkrétní požadavky na odběr, odběrové nádoby, množství materiálu, časy a zpracování vzorku jsou k náhledu na stránkách ÚSL v příslušných SOP a PP pro danou metodu.

• Kritéria pro odmítnutí vzorku laboratořemi

U BM je potřeba mít na zřeteli, že materiál obzvláště odebraný na pitevním sále **je jedinečný a zcela nenahraditelný**. To se ovšem týká i materiálu odebraném např. PČR na hladinu alkoholu v terénu. Každá neshoda je proto okamžitě individuálně řešena s lékařem provádějícím pitvu, popř. s PČR. Proto tím hlavním kritériem pro odmítnutí vzorku se stává jeho **NEOZNAČENÍ**.

Veškeré NESHODY, jejich evidence i řešení jsou v **laboratořích toxikologie** řešeny v souladu se SM-USLT-05 [KRITÉRIA PRO ODMÍTNUTÍ VZORKU LABORATOŘEMI](#) a D-USLT-12 [Otevřít nabídku Směrnice pro interní audit](#). V **laboratořích histologie a histochemie** jsou řešeny zápisem do knihy neshod a do velké příjmové knihy + vždy konzultace s vedoucím lékařem obou laboratoří.

5.2 ŽÁDANKY (POŽADOVANÉ /PRŮVODNÍ/ LISTY)

- Musí obsahovat :
 - ID pacienta (příjmení, jméno, RČ, popř. datum narození u novorozenců, číslo pojištěnce u cizinců, u neznámých osob pořadové číslo v daném měsíci a roce); na ÚSL řešeno identifikačním štítkem.
 - kód zdravotní pojišťovny, eventuálně informace o způsobu úhrady (např. faktura)
 - číslo pitevního protokolu
 - druh a množství odebraného materiálu/ vzorku
 - druh vyšetření
 - datum a čas odběru
 - pitevní diagnóza
 - u zemřelých stav těla (autolýza, devastující zranění aj.)
 - identifikace žadatele (příjmení a jméno lékaře, NS, razítko), u žadatele mimo VFN (číselný kód lékaře, razítko, podpis popř. jiná identifikace žadatele – např. u PČR)
 - identifikace pitevního laboranta
 - identifikace administrativní pracovníce, pokud je prováděn zápis pitvy na pitevním sále
 - identifikace přebírajícího pracovníka laboratoře
 - aktuální žádanky ÚSL jsou umístěny na intranetu na stránkách ÚSL

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

5.3 OZNAČOVÁNÍ VZORKŮ ODESÍLANÝCH DO LABORATOŘE

- označené vzorky určené k přijetí do laboratoře ke zpracování musí obsahovat :
 - ID pacienta (příjmení, jméno, RČ, popř. datum narození u novorozenců, číslo pojištěnce u cizinců, u neznámých osob pořadové číslo v daném měsíci a roce); na ÚSL řešeno identifikačním štítkem
 - číslo pitevního protokolu
 - druh a množství odebraného materiálu/ vzorku
 - datum a čas odběru
 - identifikace žadatele (příjmení a jméno lékaře, NS, razítko), u žadatele mimo VFN (číselná kód lékaře, razítko, podpis popř. jiná identifikace žadatele – např. u PČR)
- štítek s údaji se zásadně lepí pod horní okraj zkumavek a na stěny odběrných nádob-nikdy ne na víko odběrné nádoby
- při odběru BM je nutné používat prostředky OOPP v souladu s Hygienickým řádem VFN

5.4 ZACHÁZENÍ SE VZORKEM V DOBĚ MEZI ODBĚREM A PŘIJETÍM VZORKU DO LABORATOŘE

- **Histologická a histochemická laboratoř**

Materiál musí být ihned po odběru vložen do fixační tekutiny (fixační roztok 10% formalínu, popř. jiného vhodného fixačního roztoku) tak, aby tekutina měla k odebranému materiálu přístup ze všech stran. Fixační tekutina by měla mít pokojovou teplotu. Vzorky pitevni laborant uloží na určeném místě a administrativní pracovníci po vyplnění žádanky okamžitě informují pracovníky příslušné laboratoře, kteří neprodleně materiál vyzvednou.

Vzorky, které se nefixují, jsou bezodkladně transportovány po telefonické výzvě pracovníků pitevního provozu laborantem do laboratoře k okamžitému zpracování nebo uložení do mrazničky k zamrazení vzorku.
- **Toxikologická laboratoř**

Materiál musí být v co nejkratším čase doručen do toxikologické laboratoře. Materiál musí být řádně označen štítkem s potřebnými údaji. Po převzetí si pracovník materiál se štítkem a průvodní list zkontroluje a uloží v uzamykatelné lednici v laboratoři toxikologie, popř. připraví k dalšímu okamžitému zpracování.

6 Preanalytické procesy v laboratoři

6.1 PŘÍJEM VZORKŮ A ŽÁDANEK, URGENTNÍ VZORKY

- **Histologická a histochemická laboratoř**

Pracovník laboratoře provede kontrolu štítku na odebraném materiálu spolu s průvodním listem. Pokud údaje souhlasí, zapíše materiál do příjmové knihy v laboratoři. Lékař si po uplynutí doby fixace materiál tzv. přikrojí k dalšímu zpracování (barvení, imunohistochemické metody).

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

Postup je platný i v případě vzorků určených k přímému zpracování. Vzorky se uchovávají po dobu jednoho měsíce, poté jsou bezpečně likvidovány dle platné směrnice [VFN – nakládání s odpady](#); v případě potřeby a po konzultaci s lékařem je možno vzorky uchovat i déle.

- **Toxikologická laboratoř**

Pracovník laboratoře provede kontrolu štítku na odebraném materiálu spolu s průvodním listem. Pokud údaje souhlasí, zapíše materiál do příjmové knihy v laboratoři. Zpracování probíhá v souladu s pokyny vysokoškolsky vzdělaného pracovníka laboratoře. Po zpracování se vzorek uchovává ještě dva měsíce po uvolnění výsledku, nebo stornování analýzy. Poté jsou bezpečně likvidovány dle platné směrnice [VFN – nakládání s odpady](#).

6.2 KRITÉRIA PRO PŘIJETÍ NEBO ODMÍTNUTÍ VZORKŮ

Materiál na našem pracovišti je zcela ojedinělý a nenahraditelný, proto jediným kritériem pro odmítnutí vzorku se stává **MATERIÁL S ABSENCÍ OZNAČENÍ**. U externích vzorků i s **ABSENCÍ PRŮVODNÍHO LISTU – tzv. ŽÁDANKY**.

VEŠKERÉ NESHODY JSOU ZAPISOVÁNY V RÁMCI LABORATOŘE /sešit NESHOD/, [SM-USL-05](#) , POPŘ. [NA PORTÁL NESHOD VFN](#).

6.3 MANIPULACE A SKLADOVÁNÍ VZORKŮ PŘED ANALÝZOU

- **Histologická a histochemická laboratoř**

Popis přípravy vzorků pro danou analýzu v laboratořích histologie a histochemie je podrobně popsán v aktuálním PP či SOP na [stránkách ÚSL](#).

- **Toxikologická laboratoř**

Popis přípravy vzorků pro danou analýzu v laboratoři toxikologie je podrobně popsán v aktuálním PP či SOP na [stránkách ÚSL](#).

7 Analytické procesy v laboratoři

7.1 ANALÝZA VZORKŮ

- **Histologická a histochemická laboratoř**

Seznam prováděných vyšetření včetně doby odezvy a kritických (varovných) mezí je k dispozici [na stránkách VFN](#). A dále [na stránkách ÚSL](#) v jednotlivých **PP** a **SOP**.

- **Toxikologická laboratoř**

Seznam prováděných vyšetření včetně doby odezvy a kritických (varovných) mezí je k dispozici [na stránkách VFN](#). A dále [na stránkách ÚSL](#) v jednotlivých **PP** a **SOP** a [D-USLT-11](#).

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

8 Postanalytické procesy v laboratoři

8.1 VYDÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ, JEJICH FORMA, DOSTUPNOST A KOMUNIKACE S LABORATOŘÍ

- **Histologická a histochemická laboratoř**
Laboratoř histologie a histochemie odevzdá oproti podpisu do knihy příjmu a výdeje vzorků žadateli (lékaři) preparáty nebo v případě makroreakce (tkáň v roztoku po uplynutí času analýzy) k odečtu. Lékař po odečtení skel nález zpracuje do pitevního protokolu. Popřípadě požádá laboratoř o doplnění dalších specifických vyšetření k doplnění nálezu.
- **Toxikologická laboratoř**
Laboratoř po provedení analýz a kontrole výsledků vedoucím pracovníkem, nebo jím určeným zástupcem zapíše výsledky do FONS, dále vyhotoví papírovou podobu opatřenou razítkem s podpisem vedoucího pracovníka, popř. jím určeným zástupcem.
V případě externích žadatelů laboratoř vyhotoví písemnou podobu výsledku opatřenou razítkem s podpisem vedoucího pracovníka, popř. jím určeným zástupcem, kterou zašlou přes podatelnu VFN poštou a dále pak i přes e-spis. Detailně popsáno v [SM-USLT-06](#).
- VYDÁVÁNÍ VÝSLEDKŮ, JEJICH FORMA, DOSTUPNOST A KOMUNIKACE S LABORATOŘÍ JE ŘEŠENA V [SM-USLT-06](#)
- [Informace pro žadatele a pozůstalé](#)

8.2 HLÁŠENÍ KRITICKÝCH HODNOT

Výsledek vyšetření, který může být spojen s ohrožením základních životních funkcí je sdělován požadujícímu pracovišti v co nejkratším časovém intervalu od zjištění, přičemž hodnoty jsou uvedeny v PP a SOP metod.

- **Toxikologická laboratoř**
Na ÚSL se jedná pouze na toxikologické laboratoři o pozitivní vyšetření na METANOL. Tuto skutečnost by neprodleně hlásil vedoucí pracovník, nebo jím zvolený zástupce žadateli vyšetření.

8.3 OPRAVY VYDANÝCH VÝSLEDKOVÝCH ZPRÁV

Přes veškerá opatření systému řízení jakosti, nelze zcela vyloučit vznik chyb vlivem lidského faktoru.

- **Oprava v rámci ÚSL**
Každý pracovník, který takovou chybu zjistí, neprodleně informuje vedoucího laboratoře, který danou událost vyhodnotí, a vydá pokyny k řešení celé události. O řešení je veden písemný záznam „Neshodná práce“.
Oprava v dokumentaci – pokud je nesprávný (chybný) výsledek zapsán do laboratorní knihy, škrtně se jednou čarou, tak aby byl původní text čitelný a vedle se napíše nový /správný údaj. Pracovník, který údaj opravil, připiše text „opravil/a“ + podpis+ otisk jmenovky.

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

Oprava v protokole – výsledkovém listě – Je-li uveden nesprávný výsledek na protokole/výsledkovém listě a výsledek ještě není uvolněn je náprava učiněna stejně jako v bodě výše uvedeném (OPRAVA V DOKUMENTACI).

- **Oprava již zasláního / vydaného výsledku**

Žadatel je neprodleně informován a požádán o vrácení již zasláního výsledku zpět do laboratoře. Oprava výsledku se provede na kopii protokolu, která je uložena v laboratoři a je v tuto chvíli považována za originální protokol. Protokoly odešlé z laboratoře jsou po obdržení zpět opraveny dle kopie protokolu v laboratoři správným výsledkem, podpisem a otiskem jmenovky odpovědné osoby a otiskem razítka ÚSL 1.LF UK a VFN. Poté jsou protokoly odeslány zpět žadateli. Odpovědná osoba připojí na druhou stranu protokolu text s vysvětlením neshody a vyjádří souhlas s opravou svým podpisem, otiskem jmenovky a otiskem razítka ÚSL 1.LF UK a VFN.

8.4 KONZULTAČNÍ ČINNOST

Konzultace pro správný výběr vyšetření, odběr biologického materiálu, interpretace výsledku podávají v pracovní době

Toxikologie – vedoucí toxikologické laboratoře, nebo jím předem určený pracovník.

Histologie a histochemie – vedoucí lékař obou laboratoří, nebo jím předem určený pracovník.

9 Řízení kvality

9.1 ODPOVĚDNOSTI

- **Vnitřní kontrola kvality/IHK**

Za vnitřní kontrolu kvality odpovídá vedoucí laboratoří, který spolupracuje s manažerem kvality.

- **Externí hodnocení kvality/EHK**

Za provádění EHK je plně odpovědný vedoucí laboratoří.

- **Plán IHK a EHK**

Za plán EHK a IHK je odpovědný manažer kvality ÚSL, ve spolupráci s vedoucími laboratoří.

10 Thanatologický provoz

JE ZCELA NEPŘÍPUSTNÉ, ABY S TĚLY ZEMŘELÝCH MANIPULOVALY NA ÚSL OSOBY, KTERÉ K TOMUTO ÚKONU NEJSOU URČENY.

Na ÚSL se přijímají těla zemřelých přivezena žurnální službou VFN, pohřebními službami, záchranou službou hl.m. Prahy, během dne od 07:00-15:30 a pohotovostní služby od 15:30-07:00, tedy nepřetržitě. Tělo zemřelého přebírá sanitář nebo kompetentní pracovník ÚSL. Sanitář zkontroluje identifikační údaje, zapíše do knihy příjmu a výdeje těl zemřelých datum, čas, ID zemřelého, údaje o cennostech, osobních věcech a stavu těla zemřelého.

V případě jakékoliv nesrovnalosti nahlásí tuto skutečnost primáři ÚSL a vedoucí laborantce ÚSL.

VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ NEMOCNICE V PRAZE

U Nemocnice 499/2, 128 08 Praha 2 | www.vfn.cz, http://intranet.vfn.cz

Ústav soudního lékařství 1. LF UK a VFN

Studničkova 4, 128 21 Praha 2

Směrnice | SM-USL-02 | strana 14 z 14 | verze 10

LABORATORNÍ PŘÍRUČKA

11 Vznikající dokumenty a údaje

Název	Uchovává	Doba uchování

12 Související dokumenty

[Databáze vyšetření VFN](#)

ČSN EN ISO 15189:2013 Zdravotnické laboratoře – Zvláštní požadavky na kvalitu a způsobilost

[Nadřízená dokumentace VFN](#)

[Platná dokumentace ÚSL](#)

[Vnitřní předpisy 1. LF - 1. lékařská fakulta Univerzity Karlovy](#)

Požadavky Odborné společnosti soudního lékařství a soudní toxikologie

13 Přílohy
